

В. Д. Бондаренко

Лісомисливське господарство

ЛІСОМИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО – напрям лісокористування і лісогосподарської діяльності, пов'язаний з охороною, раціональним використанням та відтворенням мисливських ресурсів [лісу](#). Осн. складові стратегії розвитку [лісового господарства](#): формування біологічно стійких продуктив. лісостанів, наближеного до природи лісу, збереження біорізноманіття і стабільності лісів, збалансов. лісокористування і безперервне виконання лісом екол. (середовищеутворювал., захис., рекреац. та ін.) функцій; застосування багатофункціон. моделі ведення ліс. господарства; використання земель ліс. фонду для потреб *мисливського господарства* на засадах інтегров. і ощадливого використання ресурсів лісу, компромісів, компенсацій втрат тієї чи ін. сторони. Пл. мислив. угідь України становить 47,3 млн га. Їх використовують бл. 900 юрид. і фіз. осіб, держ. і приват. підприємств, громад. організацій. У структурі Агентства ліс. ресурсів України діє понад 30 Л. г., 2 з яких (Новоград-Волин. у Житомир. обл. та Дашів. у Вінн. обл.) мають статус дослідних. Л. г. здійснюють заходи з відтворення, примноження, рац. використання ресурсів ліс. тварин, віднесених до категорії мисливських (охорона, вольєрне розведення, підгодівля, розселення тощо). Серед мислив. тварин, яким приділяється першочергова увага, – найцінніші і найпопулярніші серед мисливців об'єкти полювання: олені благородний і плямистий, козуля, дикі свині, хутрова і перната дичина. Важливе значення має також відтворення рідкіс. видів, зокрема зубра. Вільні стада зубрів сформовані в Л. г. на Вінниччині, Буковині, Волині, Львівщині. Істот. досягненнями відзначаються Баранів. (Житомир. обл., розведення оленя плямистого), Берегомет. (Чернів. обл.), Дніпров.-Тетерів. (Київ. обл.), Старосамбір., Радехів. (обидва – Львів. обл.), Бережан. (Терноп. обл.), Звірів. (Волин. обл.) та ін. Л. м. Мислив.-госп. цінність угідь залежить від клімат. особливостей регіону, рельєфу, рослинності, погод. умов року, чинника турбування, а також від фрагментарності (розподілу на окремі урочища), перетину транспорт. магістралями, стану і структури популяцій мислив. тварин, чисельності хижаків і конкурент. видів, сан.-епідеміол. ситуації, наявності додатк. корм. бази на с.-г. землях. Ідеал. для існування мислив. тварин умови в Україні практично відсутні. Ліс. мислив. угіддя складають бл. 15 % заг. площі мислив. угідь України. Вони як середовище існування мислив. тварин відрізняються захис. властивостями, відносно стабіл. корм. базою, мислив. фауна представлена в них найціннішими і найпопулярнішими об'єктами полювання. Крім того,

ліс. мислив. угіддя є специфіч. резерватом мислив. фауни, при переушільненні популяції тварини розселяються на суміжні території. За діючим законодавством, переваги у правах щодо ведення мислив. господарства в ліс. мислив. угіддях мають лісгосп. підприємства. До осн. видів їхньої діяльності поряд з лісгосподарською відносять мислив.-господарську. Актуал. напрямом діяльності Л. г. є для лісгоспів Карпат (лісистість понад 40 %), Полісся (лісистість у межах 30 %), Лісостепу. Частка ліс. мислив. угідь, напр., у гір. р-нах Закарпаття досягає 80 %, Львівщини – 60 % (37 % мислив. угідь обл. – лісові), вища за середню вона у низці р-нів Лісостепу. Загалом ресурси мислив. тварин України протягом останніх 50–60-ти р. виявляють стійку тенденцію до виснаження. Пов'язують це з недостат. ефективністю мислив.-госп. діяльності, відсутністю стабіл. фінансування та інвестицій, деякими ін. соц.-екон. та природ. явищами. Негативну роль відіграє споживац.-екстенсивне ставлення до мислив. ресурсів, властиве періодам екон. спаду. Осн. завданнями мислив. господарства як специфіч. сфери соц.-екон. діяльності людини є підвищення ефективності виробництва, створення інфраструктури для належ. сервіс. обслуговування мисливців, забезпечення рац. використання і відтворення мислив. ресурсів. Мислив. госп-во є складовою частиною *природокористування* і здійснюється на науково обґрунтованих засадах та відповідно до нац. традицій і законодавства. *Раціонально організ. мисливство* – не лише засіб одержання цінних продуктів, а й обов'язк. умова збереження та відтворення погोलів'я тварин. Нині утверджуються гуманіст. аспекти мисливства: мисливці беруть участь в охороні та примноженні чисельності мислив. тварин, зокрема рідкіс. видів, обстоюють необхідність обмежень на застосування небезпеч. для фауни технологій і речовин. В основі взаємозв'язків тварин. та ін. компонентів ліс. екосистеми лежать корм. потреби тварин, тому при інтенсив. формі ведення ліс. господарства інтереси лісівництва і мисливства можуть виявитися суперечливими. Лісгосп. діяльність, спрямов. на підвищення продуктивності лісів, покращення структури ліс. фонду, має позитивне значення для мислив. господарства. Відомо, що фауна одноманітних, не охоплених лісівн. заходами лісів, бідніша від фауни лісів, у яких провадиться інтенсивна лісгосп. діяльність, внаслідок чого формуються різноманітні за віком, складом мозаїчні угіддя. Що ж до інтересів галузей, то вони можуть бути узгоджені у форматі комплекс. Л. г., який полягає в ефектив. комбінуванні лісівн. та біотех. заходів. У сучас. умовах стратег. орієнтири Л. г. передбачають, насамперед, збереження фауніст. комплексів і середовищ їхнього існування; сприяння мислив. тваринам на всіх етапах розвитку; диференційов. ведення мислив. господарства в лісах різних категорій; забезпечення інвестиц. привабливості галузі, її тех. оснащення і комп'ютеризацію, формування держ. механізмів підтримки, вдосконалення нормат.-правової бази. У форматі комплекс. Л. г. найефективніше можуть бути вирішені питання оптимізації якості угідь і видового складу мислив. фауни, а також організац. питання. Зважаючи на стратегію лісгосп. діяльності, яка нині реалізується в Україні, Л. г. набуває реал. можливостей для інтенсифікації, ефектив. і стабіл. функціонування.

Співроб. Нац. лісотех. університету України (Львів) вперше в Україні і Сх. Європі розробили програму для дисциплін «лісомислив. госп-во» та «мислив. госп-во».

Рекомендована література

1. Рудишин М. П., Мурський Г. Н., Татаринов К. А. та ін. Раціональне ведення мисливського господарства. Л., 1979;
2. Бондаренко В. Д. Мисливське господарство як напрямок лісогосподарської діяльності // Вісн. Прикарп. університету. Сер. Біологія. 2007. Вип. 7–8;
3. Його ж. Лісомисливське господарство в контексті проблем лісознавства і лісівництва // Ліс. типологія в Україні: сучас. стан, перспективи розвитку: Мат. 11-х Погребняків. читань. Х., 2007.

Бібліографічний опис:

Лісомисливське господарство / В. Д. Бондаренко// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-55723>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).